

ZALECENIA PIEŁĘGNIARSKIE DLA PACJENTA/OPIEKUNA DOTYCZĄCE PIEŁĘGNACJI CEWNIKA W PĘCHERZU MOCZOWYM

Cewnikowanie pęcherza moczowego polega na wprowadzeniu przez cewkę moczową do pęcherza moczowego cewnika, czyli cienkiej rurki, dzięki czemu mocz odprowadzany jest bezpośrednio do worka, z którym cewnik jest połączony.

Cewnikowanie pęcherza moczowego polega na wprowadzeniu cewnika, najczęściej tzw. Cewnika Foleya przez cewkę moczową, po uprzednim znieczuleniu cewki lignokainą w żelu do pęcherza moczowego. Cewnik Foleya składa się z lateksowej lub silikonowej rurki z balonikiem. Cewnik Foleya ma na zewnętrznym końcu dwa ujścia: do jednego podaje się zalecaną przez producenta ilość roztworu Aqua pro injectione - aby zabezpieczyć cewnik przed wysunięciem i aby był utrzymywany w odpowiedniej pozycji, do drugiego podłącza się worek na mocz.

Wskazania do cewnikowania pęcherza moczowego:

- konieczność dokładnej oceny ilości wydalanego moczu, tzw. ocena diurezy,
- zatrzymanie moczu występujące w przeroście prostaty czy zapaleniu pęcherza moczowego,
- krwimocz z obecnością skrzepin w pęcherzu moczowym,
- zastosowanie chemioterapii dopęcherzowej w nowotworach układu moczowego,
- wygojenie dróg moczowych po zabiegach urologicznych, takich jak wycięcie gruczołu krokowego czy operacja usuwająca zwężenie cewki moczowej,
- odleżyny i rany w okolicy krocza i odbytu,
- zapewnienie komfortu choremu objętemu opieką paliatywną.

Zabieg cewnikowania wykonywany jest przez lekarza lub pielęgniarkę, w zależności od wskazań do cewnikowania. Może być wykonany w domu chorego.

Ważne, aby znać **datę założenia cewnika** (powinna być umieszczona w dokumentacji medycznej chorego). Jest to istotne ze względu na termin wymiany cewnika:

- lateksowy co 14 dni
- silikonowy co 3 miesiące

Informacje o ilości czasu utrzymania cewnika w pęcherzu moczowym sugeruje producent.

Pacjent prawidłowo zacewnikowany nie odczuwa dolegliwości bólowych związanych z obecnością cewnika.

Objawy, które powinny niepokoić:

1. Przez ok. 4h nie stwierdzono pojawienia się moczu w worku.
2. Uczucie pełnego pęcherza, ból w podbrzuszu.
3. Ból w miejscu wprowadzenia cewnika.
4. Z miejsca wprowadzania cewnika wycieka ropa lub wyczuwalny jest nieprzyjemny zapach.
5. Mocz zmienił kolor, gęstość lub w moczu zaobserwowano krew.
6. Gorączka, dreszcze.

W przypadku wystąpienia powyższych objawów należy udać się do lekarza.

Profilaktyka zakażenia układu moczowego u pacjentów cewnikowanych:

Zalecenia

1. Mycie rąk przed i po każdej manipulacji przy cewniku moczowym.
2. Dbanie o higienę - zaleca się umyć cewnik oraz okolice cewki moczowej w ciepłej wodzie z mydłem (zalecane mydło szare). Należy unikać długotrwałego przebywania w wannie. Zaleca się codzienny krótki prysznic. Zaleca się mycie krocza każdorazowo po wypróżnieniu.
3. Bieliznę osobistą należy zmieniać raz dziennie lub w razie potrzeby.
4. Zwracać uwagę na dokładne ułożenie odprowadzenia cewnika. Należy dbać o to aby cewnik i połączony z nim worek nie były zagięte – uniemożliwi to odpływ moczu z pęcherza.
5. Worek z moczem umieszczać poniżej poziomu pęcherza moczowego.
6. W czasie snu cewnik powinien znajdować się pod nogą umocowany z boku łóżka.
7. Worek z moczem ułożyć w takiej odległości, by rurka cewnika pozwalała na wykonanie drobnych ruchów w czasie snu.
8. Kontrolować zabarwienie i wygląd moczu z uwzględnieniem spożywanych pokarmów, które naturalnie zabarwiają mocz, np. buraczki, preparaty żelaza, leki (witaminy z grupy B na żółto), zbyt mała ilość wypijanych płynów - mocz ciemny i zagęszczony.
9. Worek z moczem powinien być opróżniony najpóźniej po napełnieniu $\frac{3}{4}$ objętości lub raz na

dobę, jeśli dobową ilość moczu nie przekracza $\frac{3}{4}$ objętości worka. Unikać przepełnienia worka co może spowodować cofanie się moczu.

10. Worek wymieniać w warunkach domowych zgodnie z zaleceniami producenta worka.

11. Dbać o regularność wypróżnień – unikanie zaparć.

12. Zwiększyć podaż płynów ok. 2 litrów dziennie. Najlepiej pić wodę niegazowaną.

13. Zachowanie ogólnych zasad zdrowego żywienia – dieta lekkostrawna.

14. Przyjmowanie w czasie infekcji płynów i środków zakwaszających mocz tj. witamina C., sok z żurawiny, sok z czarnej porzeczki.